

ROMSKIE ZAWODY DAWNIEJ I DZIŚ

Romowie to grupa etniczna, której historia i kultura są nadal mało znane, choć na terytorium Polski zamieszkuje od wieków. W przeszłości słynni byli romscy rzemieślnicy, muzycy, handlarze czy wróżki, którzy docierali ze swoimi usługami do najróżniejszych zakątków naszego kraju.

Polscy Romowie to grupa, której życie bardzo się zmieniło w ciągu ostatnich 100 lat. Przedtem przez wieki wykonywali tradycyjne zawody m.in. kowalstwo, kotlarstwo czy handel końmi. Część z tych zawodów jest już dziś zapomniana, inne zyskały nowy kontekst. W trakcie warsztatów przeniesiemy się w przeszłość, by poznać świat dawnych romskich muzyków, rzemieślników, handlarzy, wróżek i zielarek. Porozmawiamy o akcji zatrzymania taborów i jej skutkach dla społeczności romskiej. Przyjrzymy się też współczesnej sytuacji polskich Romów, obecnie wykonywanym zawodom i możliwościom kontynuowania tradycji.

Uczestnicy i uczestniczki zajęć dowiedzą się, jakie zawody wykonywali polscy Romowie w przeszłości, a jakie wykonują współcześnie, kiedy w Polsce zatrzymano tabory i jak wpłynęło to na życie Romów.

CELE:

- ➔ poznanie elementów historii i kultury polskich Romów
- ➔ zwiększenie wiedzy uczestników i uczestniczek na temat dawnych zawodów polskich Romów
- ➔ pokazanie roli, jaką romscy rzemieślnicy odgrywali w lokalnych społecznościach
- ➔ zwiększenie wiedzy uczestników i uczestniczek na temat akcji zatrzymania taborów w latach 60. XX wieku i jej skutków dla społeczności romskiej
- ➔ uwrażliwienie na rolę mniejszości etnicznych w historii i kulturze Polski
- ➔ pokazanie znaczenia tradycji we współczesnym świecie

GRUPA DOCELOWA: dzieci w wieku 5–9 lat

Podane w scenariuszu informacje prezentują szerszy kontekst społeczno-historyczny związany z obecnością Romów w Polsce. Do osoby prowadzącej należy decyzja, które informacje zostaną przekazane uczestnikom (w zależności od wieku i specyfiki grupy). Jeśli uważasz, że zaproponowane aktywności są zbyt proste dla grupy, z którą chcesz pracować, możesz skorzystać z wybranych zadań ze scenariusza dla dzieci w wieku 10–14 lat.

W czasie prowadzenia zajęć przydatne będą:

komputer z dostępem do internetu

rzutnik

głośniki

CZAS TRWANIA: 90 min (+ przerwa)

20 minut

miniwykład,
dyskusja, zadanie na
spostreżawczość

prezentacja
(slajdy 1-7)

załącznik nr 1:
Zawody wędrownych
Romów – zadanie

załącznik nr 2:
Dawne romskie
zawody – zdjęcia

■ Ćwiczenie 1

Dawne romskie zawody

Przebieg ćwiczenia

Rozpocznij rozmowę z dziećmi od krótkich pytań: *Wiecie, kim są Romowie? Jakie zawody wykonywali dawniej? Czym zajmował się kotlarz?* Podsumuj dyskusję, przekazując grupie podstawowe informacje o polskich Romach i wykonywanych przez nich dawniej zawodach. Swoją opowieść uzupełnij, pokazując prezentację (slajdy nr 2-6). Możesz ją także wydrukować do pokazania na forum.

INFORMACJE DO PRZEKAZANIA:

Romowie to grupa etniczna od średniowiecza zamieszkująca tereny Polski. W przeszłości nazywano ich Cyganami, jednak określenie to ma negatywny wydźwięk, może kojarzyć się z „cyganić”, czyli oszukiwać, kręcić. W związku z tym obecnie używa się nazwy Romowie. Nazwa Romowie została zalecona podczas I Kongresu Romów w Orpington pod Londynem przez obecne delegacje Romów z całego świata. Została oficjalnie przyjęta na nazwę wszystkich osób pochodzenia romskiego, nazywanych potocznie Cyganami.

Romowie w Polsce dzielą się na cztery podstawowe grupy: Polska Roma, Bergitka Roma, Kelde-rasze i Lowarzy. Grupa Bergitka Roma, zwana też Romowie Karpaccy, od wielu pokoleń prowadzi osiadły tryb życia. Romowie z tej grupy mieszkali w górskich regionach Polski, we wsiach i miasteczkach, w których niektórzy prowadzili warsztaty rzemieślnicze. W drugiej połowie XX wieku przenieśli się do miast. Pozostałe grupy polskich Romów prowadziły do lat 60. i 70. XX wieku koczowniczy tryb życia, co znaczy, że przemieszczali się z miejsca na miejsce. Zwykle wędrowali w grupach zwanych taborami. Najczęściej podróżowali i mieszkali w krytych wozach ciągniętych przez konie. Niektóre wozy były malowane. Wędrowka trwała od wczesnej wiosny do końca jesieni. Zimą tabory spędzały zazwyczaj we wsiach lub miasteczkach (zdarzały się osoby, które nawet zimowały w taborach). Romowie prowadzący koczowniczy tryb życia, tak samo jak ci mieszkający na stałe w jednym miejscu, często zajmowali się rzemiosłem i byli uważani za dobrych fachowców.

Rozdaj dzieciom **załącznik nr 1: Zawody wędrownych Romów – zadanie** (wydruk, format A4, po jednym wydruku dla każdej osoby).

Poproś dzieci, aby przyjrzały się uważnie obrazkom i znalazły trzy różnice. Brakujące na jednym obrazku przedmioty (podkova, karty do wróżb oraz garnki lub patelnia) podpowiedzą im, jakimi zawodami zajmowali się dawniej Romowie. Daj grupie czas na wykonanie ćwiczenia. Potem przeczytaj odpowiedzi z karty. Są w nich zawarte informacje o romskich kowalach, kotlarzach i wróżkach.

ODPOWIEDZI DO PRZECZYTANIA:

Kowalstwo – kowal był rzemieślnikiem zajmującym się wykuwaniem przedmiotów z metalu. Kowale wytwarzali na przykład podkowy i gwoździe, wagi, okucia drzwi i skrzyń, zawiasy i różne metalowe narzędzia.

Wróżbiarstwo – niektóre kobiety romskie znane były z tego, że wróżyły przyszłość z kart lub z ręki. Często zdarzało się, że Polki i Polacy odwiedzali okolice taboru, żeby poznać swoją przyszłość z wróżb.

Kotlarstwo – kotlarz był rzemieślnikiem zajmującym się wyrabianiem z blachy kottów, rondli, patelni i innych naczyń. Romowie uważani byli za fachowców w tej branży.

Wyświetl slajd nr 7 prezentacji. Podziel dzieci na pary. Każdej parze rozdaj **załącznik nr 2: Dawne romskie zawody – zdjęcia** (wydruk, po jednym zdjęciu na parę). Poproś osoby uczestniczące, by przyjrzały się fotografiom i zastanowiły się: *Co widać na zdjęciu? Co robią osoby na nim przedstawione? Kim są te osoby?* Kontynuuj miniwykład, podając kolejne przykłady tradycyjnych romskich zawodów. Przy omawianiu konkretnego zdjęcia przedstawiającego dany zawód poproś parę, by pokazała je grupie.

INFORMACJE DO PRZEKAZANIA:

Romowie często zajmowali się handlem, czyli sprzedawali różne przedmioty, nieraz własnoręcznie wykonane. Hodowali konie i nimi handlowali, mieli o nich dużą wiedzę (np. wiedzieli, jak je leczyć). Tzw. niedźwiednicy tresowali niedźwiedzie i występowali z nimi przed publicznością. Znani byli też romscy muzycy, których chętnie zatrudniano do grania na różnych uroczystościach, np. weselach. Romskie kobiety często znaty się na ziołach i umiały przyrządzać z nich lekarstwa na różne choroby. Niektóre, jak już było wspomniane, wróżyły.

■ Ćwiczenie 2

Tabor

Przebieg ćwiczenia

W tym ćwiczeniu uczestnicy i uczestniczki zajęć wcielą się w rolę wędrujących Romów. Najpierw przygotuj trasę Waszej wędrowki. W różnych miejscach sali rozłóż (w dowolnej kolejności) **załącznik nr 3: Karty miejsc** (format A4, 1 zestaw). Karty te przedstawiają wieś, jarmark w miasteczku, postój w lesie, kolejną wieś i koński targ.

Rozdaj każdemu losową kartę przedstawiającą osobę wykonującą jeden z dawnych romskich zawodów (wróżka, handlarz koni, zielarka, kotlarz, muzyk) z **załącznika nr 4: Karty postaci** (format A5, tyle sztuk, ile osób w grupie). Każdej osobie rozdaj też odpowiedni rekwizyt, związany z postacią, którą będzie grała (wróżka – karty, chusta lub kilka bransoletek, handlarz koni – figurka konia, zielarka – zioła, kotlarz – naczynie oraz muzyk – instrument). Wyłutecz uczestnikom i uczestniczkom zajęć, że teraz każdy wciela się w postać ze swojej karty. Razem tworzycie tabor, który niedługo wyruszy w swoją coroczną wędrowkę. Ustawcie się jedno za drugim jak kolumna wozów. Jeśli jest Was dużo, możecie ustawić się dwójkami lub trójkami jedna za drugą.

Poprowadź swój tabor kolejno przez wszystkie miejsca oznaczone rozłożonymi wcześniej kartami.

Poprowadź swój tabor kolejno przez wszystkie miejsca oznaczone rozłożonymi wcześniej kartami.

20 minut

ćwiczenia ruchowe
i dramowe, minigra

prezentacja
(slajd 8)

załącznik nr 3: Karty
miejsc

załącznik nr 4: Karty
postaci

rekwizyty

Przygotuj: metalowe (najlepiej miedziane) naczynie, suszone zioła, figurkę albo zabawkę przedstawiającą konia, niewielkie instrumenty (np. bębenek, tamburyn, grzechotka). Zadbaj o to, aby każda osoba uczestnicząca miała przynajmniej jeden rekwizyt.

Spróbuj po drodze zmieniać tempo marszu, iść raz krótszą, raz dłuższą drogą, kluczyć. Na czas przemarszu możesz włączyć nastrojową muzykę, np. pieśń *O wędrowaniu* z kolekcji Pieśni Pogranicza: <https://www.youtube.com/watch?v=afTvplbjkPw>.

W każdym miejscu, w którym zatrzymuje się Wasz tabor, macie do wykonania pewną pracę. Do każdej z nich potrzebni są inni specjaliści. Przeczytaj na karcie miejsca, jaka praca jest tutaj do wykonania, i zapytaj uczestniczki i uczestników, kto z taboru może ją wykonać. Grupa wybiera osoby do wykonania zadania. Jeśli reprezentują one odpowiednie profesje, poproś je o pokazanie, jak wykonują swoją pracę. Jeśli do wykonania zadania zostaną wybrane osoby reprezentujące inne zawody, wytłumacz grupie, na czym polega błąd, i zachęć do kolejnej próby. Po poprawnym wykonaniu zadania możecie ruszać w dalszą drogę.

ZADANIA I ROZWIĄZANIA

Wieś 1 – W paru gospodarstwach trzeba naprawić stare garnki. Kto może to zrobić?

Zadanie to mogą wykonać kotlarze. Poproś dzieci, aby się zastanowiły, w jaki sposób można naprawić naczynia. Osoby wcielające się w rolę kotlarzy mogą udawać, że pukają w nie młotkiem albo „malują” od środka cyną.

Jarmark w miasteczku – Wśród osób, które przybyły na jarmark, wiele zastanawia się, co przyniesie im los. Kto może przepowiedzieć im przyszłość?

Zadanie to mogą wykonać wróżki. Przedstaw się jako osoba mieszkająca w tym miasteczku i poproś dzieci wcielające się w rolę wrózek, aby powiedziały, co czeka Cię w życiu, patrząc na linie na Twojej dłoni.

Postój w lesie – W trakcie drogi jedno z dzieci zachorowało. Trzeba przyrządzić dla niego lekarstwo.

Zadanie to mogą wykonać zielarki. Poproś dzieci, które wcielają się w postać zielarki, by wymieszały miksturę.

Wieś 2 – Jeden z gospodarzy wyprawia wesele i poszukuje kapeli, która będzie przygrywać do tańca.

Zadanie to mogą wykonać muzycy. Poproś dzieci, które wcielają się w rolę muzyków, aby zagrały na instrumentach, które mają. Pozostali mogą tańczyć albo klaskać do rytmu.

Koński targ – Okoliczni mieszkańcy przybyli, by kupić zwierzęta gospodarskie. Sprzedajcie swoje nadmiarowe konie w jak najlepszej cenie.

Zadanie to mogą wykonać handlarze koni. Do przedstawienia sceny sprzedaży możecie wykorzystać zabawkę lub figurkę konia. Poproś osoby grające role handlarzy, aby wymieniły zalety sprzedawanego zwierzęcia. Możecie też targować się o jego cenę.

Na koniec tego ćwiczenia podsumujcie, jacy romscy fachowcy byli potrzebni w poszczególnych miejscach. Zwróć uwagę uczestników i uczestniczek, że zawody wykonywane przez Romów były potrzebne w bardzo wielu miejscach, a dzięki swoim wędrowkom romscy fachowcy dostarczali potrzebne towary i usługi na dużym obszarze.

Wskazówka: Jeśli macie taką możliwość, wykonajcie to ćwiczenie na zewnątrz (np. na podwórku, boisku czy placu zabaw). Karty wyznaczające kolejne przystanki mogą być porozwieszane na drzewach czy słupach, rozłożone w trawie itp.

■ Ćwiczenie 3

Zatrzymanie taborów

20 minut

miniwykład,
dyskusja

prezentacja
(slajdy 9-19)

Przebieg ćwiczenia

Zatrzymaj grupę, która nadal wciela się w rolę taboru. Wytłumacz, że właśnie nastął rok 1964 i wprowadzono w Polsce zakaz wędrowania. Zaproś uczestników i uczestniczki zajęć do wspólnego oglądania slajdów z prezentacji lub wydruków slajdów. Pokazując prezentację (slajdy nr 9-10), wytłumacz, na czym polegała akcja przymusowego osiedlania Romów.

INFORMACJE DO PRZEKAZANIA:

W latach 60. XX wieku wielu polskich Romów, tak jak wcześniej ich przodkowie, wyruszało co roku na wiosnę na wędrowniki taborami. Władze Polski Ludowej stwierdziły jednak, że Romowie powinni przejść na osiadły tryb życia i próbowały zmusić ich, aby przestali wędrować. W 1964 roku przeprowadzono akcję zatrzymania taborów. Romom kazano zamieszkać na stałe w jednym miejscu i podjąć stałą pracę, np. w fabryce. Niektórzy dostali mieszkania, jednak wiele osób pomieszkiwało na początku w unieruchomionych wozach, a niektórzy latami mieszkali w barakach. Romowie bardzo tęsknili za dawnym koczowniczym trybem życia. Niektórzy próbowali nadal wędrować, ale milicja karała ich za to licznymi mandatami.

Następnie poproś uczestników i uczestniczki zajęć, aby pomyśleli o swoich postaciach, w które wcielali się w poprzednim zadaniu. Zastanówcie się wspólnie, co zmieniło się w życiu Romów po przymusowym osiedleniu. Czy mogli wciąż wykonywać swoje tradycyjne zawody? Które profesje były nadal potrzebne, a które nie? Moderuj dyskusję, posiłkując się prezentacją (slajdy 11-19).

POPRAWNE ODPOWIEDZI:

Handlarze koni – Po przymusowym osiedleniu, często w miastach, Romowie nie mieli gdzie trzymać koni, nie mogli więc już nimi handlować. W podobnym okresie na wsiach do prac rolniczych zamiast zwierząt gospodarskich zaczęto używać traktorów i innych maszyn, a końskie targi przestały być potrzebne. Obecnie część Romów zajmuje się handlem, ale zamiast koni sprzedaje np. samochody.

Wróżki – W przeszłości zawód wróżki był przekazywany w romskiej rodzinie z pokolenia na pokolenie. Po przymusowym osiedleniu niektóre kobiety jeszcze wróżyły, ale wiele z nich nie przekazało tej sztuki swoim dzieciom ani wnukom, gdyż sądziły, że im się to nie przyda w życiu.

Zielarki – Wiedza o ziołach i ich właściwościach w przeszłości również była przekazywana z pokolenia na pokolenie. W czasach wędrowek taborów ziołowe wywary czy maści stanowiły dla Romów podstawowe lekarstwa, które łatwo było przygotować wśród pól i lasów. Osiadły tryb życia, dostęp do aptek i lekarzy spowodowały, że obecnie zawód zielarki nie jest już tak popularny, jednak niektóre osoby zajmują się ziołolecznictwem we współczesnym wydaniu, np. pracując w sklepie zielarskim lub przygotowując zioła w domu.

Kotlarze – Po przymusowym osiedleniu kotlarze nie wędrowali już po wsiach i miasteczkach, by tam naprawiać ludziom garnki, ale sprzedawali swoje wyroby np. na miejskich targowiskach

i bazarach. W okresie PRL-u dużym powodzeniem cieszyły się m.in. ręcznie wykonane patelnie. Zawód kotlarza przestał być potrzebny pod koniec XX wieku, gdy pojawiły się naczynia produkowane przemysłowo, najpierw aluminiowe, a potem ze stali nierdzewnej.

Muzycy – Choć praca muzyków bardzo zmieniła się w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, wciąż jest to potrzebny zawód. Tak jak kiedyś, tak i obecnie część Romów pracuje jako muzycy, nie są już jednak wędrownymi grajkami czy śpiewakami, lecz tworzą własne zespoły muzyczne, występują na koncertach, wydają płyty. Romscy artyści i artystki wykonują zarówno tradycyjne romskie melodie, pieśni czy tańce, jak i współczesne utwory w różnych stylach muzycznych. Niektórzy łączą w swojej twórczości elementy tradycyjne i nowoczesne.

Na koniec ćwiczenia wyjaśnij grupie, że zawody takie jak kotlarstwo, zielarstwo czy wróżbiarstwo nazywamy ginącymi zawodami, gdyż odchodzą one w zapomnienie i tylko pojedyncze osoby posiadają jeszcze umiejętności potrzebne do ich wykonywania. Do zaniku tradycyjnych romskich profesji przyczyniła się akcja zatrzymania taborów.

■ Ćwiczenie 4

Współczesność

Przebieg ćwiczenia

10 minut

prezentacja,
dyskusja, burza
mózgów

prezentacja
(slajd 20)

Zadaj grupie pytanie: *Jak myślicie, jakie zawody obecnie wykonują Romowie?* Jeśli grupa będzie mieć kłopot z odpowiedzią na pytanie, wytłumacz, że obecnie Romowie wykonują te same zawody, co inni mieszkańcy Polski. Następnie zaprezentuj grupie filmy, które powstały w ramach kampanii społecznej *Jedni z wielu* i pokazują współczesne postacie Romów wykonujących różne zawody.

■ Spot ogólny, sześćcioro bohaterów

<https://www.youtube.com/watch?v=nnnxs2QYaug> [1 min]

Pokaż dzieciom film „spot ogólny” i ponownie zapytaj *Jakie zawody wykonują osoby z filmu?* Następnie zaprezentuj jeden z trzech filmów:

1 Rafał Siwak, górnik

<https://www.youtube.com/watch?v=pFqp1Wq0z4c&t=19s> [1:35 min] (proponujemy dla dzieci 5-6 lat)

2 Ewa Krawczyk, nauczycielka

https://www.youtube.com/watch?v=TZb6zi3vn_s&t=51s [2:47 min]

3 Małgorzata Mirga-Tas, artystka, rzeźbiarka, malarka

<https://www.youtube.com/watch?v=lwUBuNMeqGE> [3 min] (proponujemy dla dzieci 8-9 lat)

Zadaj grupie kolejne pytania: *O czym mówi osoba w filmie? Co jest dla niej/niego ważne? Z czego jest zadowolony-a? Co mu/jej sprawia radość?* Wytłumacz, że wszystkie te elementy (nasze przyzwyczajenia, wartości, język, obchodzone święta, tradycje rodzinne itd.) są tradycją. Możesz dopytać dzieci o przykłady ich domowych tradycji. Następnie zastanówcie się wspólnie, jak współcześnie można dbać o tradycję i zachować pamięć o przeszłości.

■ Ćwiczenie 5

Kolorowanki

15 minut

praca plastyczna

prezentacja
(slajd 21)

załącznik nr 5:
Kolorowanki

Przebieg ćwiczenia

Zwróć uwagę dzieci, że ważnym elementem pielęgnowania romskiej tradycji jest pamięć o dawnym stylu życia i zawodach wykonywanych przez Romów. W związku z tym jedna z romskich organizacji stworzyła kolorowanki pokazujące, jak kiedyś wyglądało życie w taborze. Rozdaj dzieciom kredki lub flamastry i kolorowanki (**załącznik nr 5: Kolorowanki**; format A4, minimum tyle egzemplarzy, ile osób w grupie) tak, aby każdy mógł wybrać, który rysunek chce kolorować (dobrze mieć parę egzemplarzy każdego wzoru). Daj grupie czas na pokolorowanie. Potem poproś dzieci o pokazanie swoich prac. Dopytaj, dlaczego wybrały dane wzory kolorowanek. Na koniec dzieci mogą zabrać swoje rysunki do domów. Możecie też zrobić z nich wystawę.

Kolorowanki pochodzą z publikacji *Jamaro taboro. Życie w taborze* (Radom 2012), wydanej przez Radomskie Stowarzyszenie Romów „Romano Waśt”, ilustracje: Mirosława Caban.

Wskazówka: W zależności od możliwości możesz wydrukować cały plik, zawierający także strony kolorowe z przykładowym malowaniem kolorowanek lub wyłącznie strony z kolorowanekami do pomalowania dla dzieci (kolorowanki do pomalowania są na stronach: 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34).

■ Ćwiczenie 6

Podsumowanie

5 minut

dyskusja

prezentacja
(slajdy 22-23)

Przebieg ćwiczenia

W ramach podsumowania warsztatów spytaj grupę, czego dowiedzieli się na zajęciach i co ich zaintrygowało.

DODATKOWE MATERIAŁY INSPIRACYJNE

Łukasz Kwadrans, Romopedia – encyklopedia wiedzy o Romach, wyd. Fundacja Integracji Społecznej Prom, Wrocław 2015,

 <http://jednizwielu.pl/wp-content/uploads/2015/07/romopedia.pdf>

Bohaterowie kampanii społecznej *Jedni z wielu*:

 Gerard Linder, bokser

<https://podroze.etnograficzna.pl/od-tworzyc-przeszlosc-kult-czumba-i-sztuka-zycia-na-madagaskarze/> [33 sek]

 Ewelina Andrasz, pedagog szkolny

<https://www.youtube.com/watch?v=upVWW75Bv2U> [35 sek]

Elżbieta Mirga-Wójtowicz, urzędniczka

 https://www.youtube.com/watch?v=2mEF_pbcU1M [37 sek]

Rafał Siwak, górnik

 <https://www.youtube.com/watch?v=ZDzSrbTQYLw> [32 sek]

Stała ekspozycja *Romowie. Historia i kultura* (w tym kolekcja wozów taborowych) w Muzeum Etnograficznym w Tarnowie

 <https://muzeum.tarnow.pl/ekspozycje-stale/romowie-historia-kultura/>

Wędrujący Festiwal „Romani Kultura” organizowany od 2021 roku przez Fundację Dom Kultury, co roku w innym miejscu Polski. W ramach festiwalu odbywają się m.in. warsztaty artystyczne dla dorosłych i dla dzieci, koncerty i prezentacje eksponatów muzealnych. Film z edycji z 2022 r. z Łodzi

 <https://www.youtube.com/watch?v=cDtns4fAbgg> [1:54 min]

Romano Hip-Hopo – wideoklip stworzony 2019 roku, w którym występuje grupa romskiej młodzieży z Warszawy, jest to nowoczesna aranżacja tradycyjnej romskiej pieśni, działanie prowadziła Fundacja Dom Kultury

 <https://fundacjadowkultury.pl/romano-hip-hopo/> [3:05 min]

Scenariusz warsztatu powstał w ramach projektu „Porozmawiajmy o kulturze i historii Romów”. Projekt „Porozmawiajmy o kulturze i historii Romów” realizowany jest przez Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego. Projekt realizowany przy wsparciu Ambasady U.S.A. w Polsce.

The workshop scenario was created as part of the project „Let’s talk about Roma culture and history”. The project „Let’s talk about Roma culture and history” is implemented by the Ethnographic Laboratory Association. The project is supported by the U.S. Embassy in Poland.

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

This scenario was funded by a grant from the United States Department of State. The opinions, findings and conclusions stated herein are those of the authors and do not necessarily reflect those of the United States Department of State.